

Projektrapport - Våtmark samt återskapande av bäckfåra i Dal, Ucklum

Bilaga 1

Foto: Kristian Littke 8+fjordar. Under åtgärd.

Innehållsförteckning

1	Projektrapport – Våtmark samt återskapande av bäckfåra i Dal, Ucklum	3
1.1	Bakgrund	3
1.2	Syfte	6
2	Resultat.....	6
2.1	Genomförande av åtgärd	6
3	Ekonomi.....	9
3.1	Projektbudget.....	9
4	Överlämning till markägare	10
5	Bilagor	10

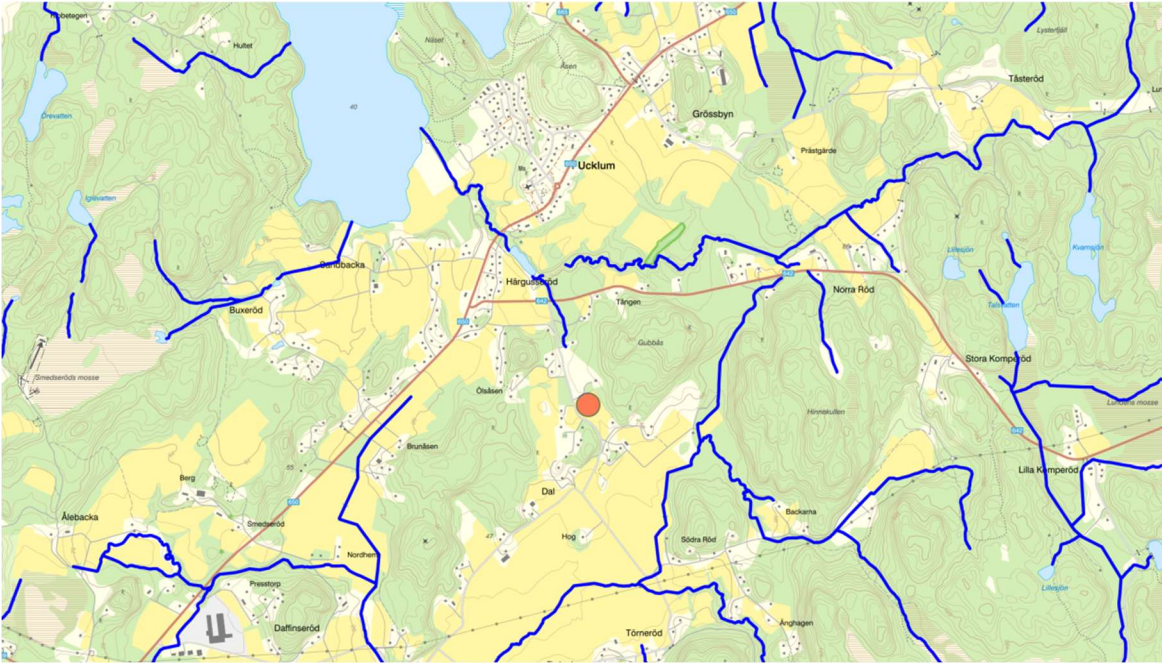
1 Projektrapport – Våtmark samt återskapande av bäckfåra i Dal, Ucklum

1.1 Bakgrund

”8+fjordar är ett samarbete mellan kommunerna Kungälv, Stenungsund, Tjörn, Orust och Uddevalla och har sedan år 2008 arbetat med åtgärder för att restaurera vattenmiljön i fjordarna runt Stenungsund, Orust och Tjörn. Syftet med 8+fjordar är att få tillbaka de stora rovfiskarna, som fiskats hårt under slutet av 1900-talet, och på så sätt förbättra ekologin i vattnen innanför Tjörn och Orust. Politiker, tjänstemän, universitet och organisationer samarbetar i delprojekt för att förbättra havsmiljön och samtidigt öka möjligheterna till friluftsliv och utveckla näringslivet. Åtgärderna som genomförs ska ligga i linje med de nationella miljömålen, de globala hållbarhetsmålen och miljö kvalitetsnormerna för vatten.

2019 startades samordningsprojektet Vatten Värt att Värna, inom 8+fjordar, vilket är ett statligt finansierat LOVA-projekt (Lokala Vattenvårdsprojekt). Inom Vatten Värt att Värna utförs arbetet av så kallade ”åtgärdssamordnare”. Det är tjänstepersoner som har till uppgift att driva naturvårds- och vattenmiljöprojekt från idé till färdig åtgärd. Det handlar om att hantera hela kedjan från tidig dialog med markägare, ta fram åtgärdsförslag, söka finansiering, söka tillstånd, upphandla konsulter, hantera ekonomin och kontakter med andra aktörer som myndigheter, entreprenörer och grannar.

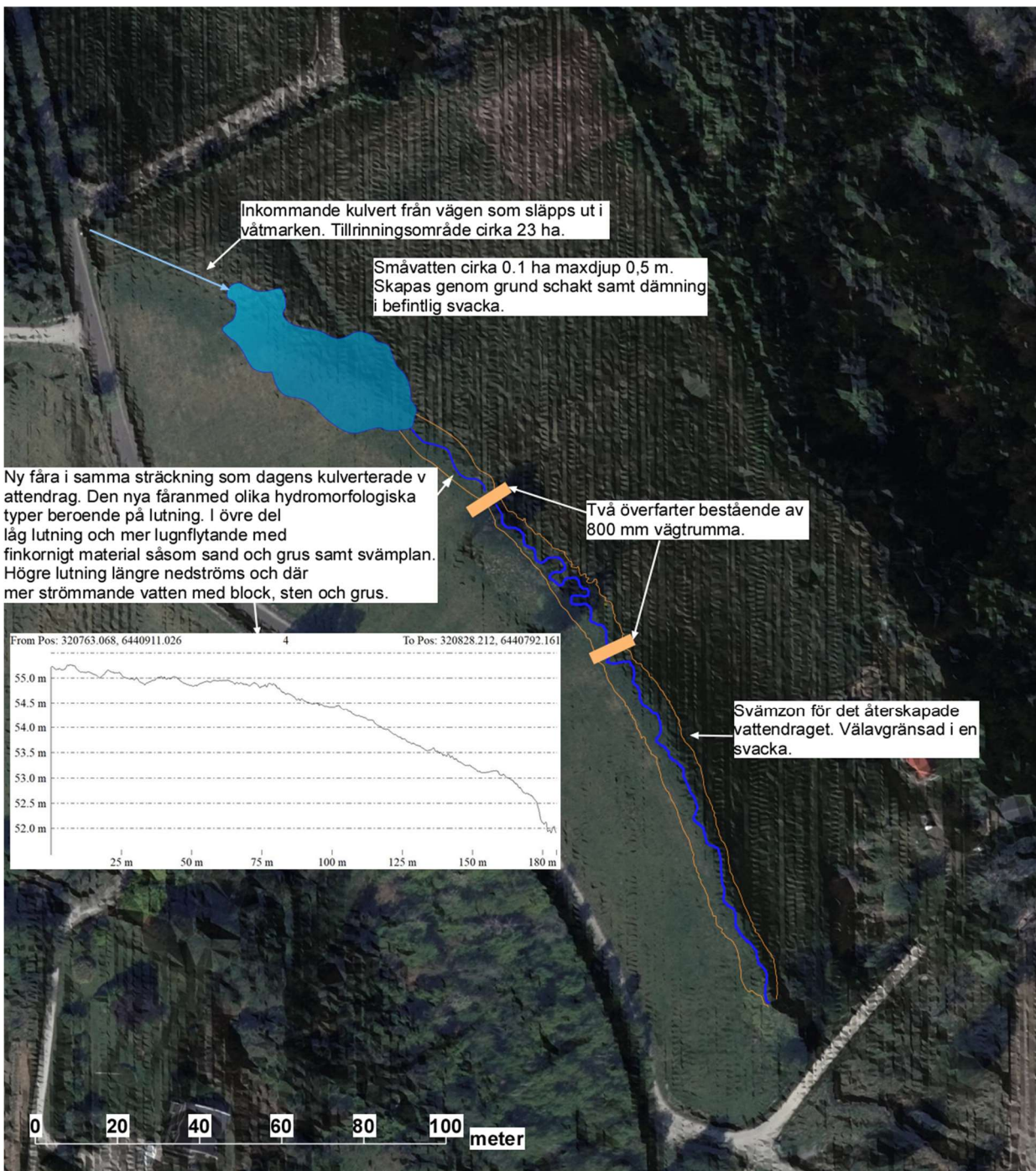
Detta projekt initierades av markägaren som tog kontakt med 8+fjordar i september 2023. 8+fjordar besökte markägaren under oktober månad och flera olika intressanta åtgärder diskuterades under besöket innan beslut om sökt åtgärd slogs fast. Åtgärden bestod av att anlägga en våtmark samt ta fram en kulverterad bäckfåra som går genom området och mynnar ut i Lerån. Området där våtmarken grävdes fram utgjordes av delvis dränerad jordbruksmark. Marken där åtgärden genomförts är uppdelad på två olika fastigheter. Våtmarken anlades på fastigheten Dal 2:1 medan återskapandet av bäckfåran löper över fastigheten Dal 2:11. Under våren 2024 togs en projektering över åtgärdsförslaget fram som därefter användes för att ansöka om LONA-våtmarksmedel samt ansöka om medfinansiering från Naturskyddsföreningen. Beslut om att åtgärden beviljats LONA-våtmarksmedel kom i maj 2025.

Figur 1: Översiktskarta. Röd markering visar åtgårdens placering.

Figur 2: Bild innan åtgärd. Foto taget vid platsbesök i mars 2024. 8+ffjorlar

Figur 3. Projektering över åtgärden. Naturcentrum AB.

1.2 Syfte

Projektets syfte är att anlägga en våtmark och återskapa en bäckfåra som genom sin funktion kommer hålla mer vatten i markerna samtidigt som den bidrar till ökad biologisk mångfald i området.

2 Resultat

2.1 Genomförande av åtgärd

Själva grävningen av våtmarken samt framtagandet av den kulverterade bäckfåran påbörjades av Naturcentrum under oktober 2025 och genomfördes utan några problem eller avvikelser under två veckors tid.

Efter inkommande kulvert från vägen som släpper vatten från ett tillrinningsområde på omkring 23 hektar har en våtmark anlagts. Våtmarken har främst anlagts genom dämning, enbart ytterst lite schaktning behövdes för själva våtmarken.

Figur 4: Framtagande av våtmark. Foto Kristian Littke, 8+ffjordar. (2025-10-20).

Efter våtmarken har en kulvert tagits upp där vattendraget tidigare letts. Den nya fåran går i samma sträckning som den upptagna kulverten. I samband med att kulverten togs upp och bäckfåran återskapades behövdes en del grävarbete göras.

*Figur 5: Upptagning av kulvert och grävning av ny bäckfåra.
Foto Kristian Littke, 8+ffjordar (2025-10-08)*

Den nya bäckfåran har olika hydromorfologiska typer beroende på lutningen. Den övre delen av bäckfåran har låg lutning och blir mer lugnflytande med finkornigt material med sand och grus samt en svämplan. Längre nedströms är lutningen högre och där kommer vattnet strömma mer och bäckfåran utformas med block, sten och grus.

Figur 6: Meandrande del av bäckfåran. Foto Kristian Littke, 8+ffjordar. (2025-10-20)

Två överfarter över vattendraget gjordes. Detta för att underlätta för framtida brukning av marken. I en svacka mellan de två överfarterna anlades även svämplan till vattendraget.

Då åtgärden genomfördes i oktober månad så har vi tyvärr inga bilder på när marken satt sig och nytt gräs kommit upp. Bilderna ser därför lite leriga ut, men till våren/sommaren kommer åtgärden se helt annorlunda ut när marken fått tid att sätta sig och ny grönska kommit upp.

Foto 7. Färdig åtgärd. Foto Naturcentrum AB. (2025-10-30)

3 Ekonomi

3.1 Projektbudget

Projektets initiala kostnader i form av arbetstid för åtgärdssamordnare täcks av LOVA-projektet Vatten Värt att Värna.

90 procent, 209 000 kr, erhöles via LONA-våtmark. Medfinansieringen på 10 procent, 23 240 kr, täcktes av Naturskyddsföreningen "Tid för våtmark". Den totala budgeten för projektet hamnade därmed på 232 240. Projektkostnaden hamnade efter genomförande på 232 240 kr. Samtliga projektmedel har nyttjats i projektet.

Kostnadsfördelning

Naturskyddsföreningen: 23 240 kr

LONA-våtmark: 209 000 kr

4 Överlämning till markägare

Naturcentrum AB har fem års garanti på sina utförda entreprenader och skulle problem uppstå är det denna garanti som åberopas. För att säkerställa att allt fungerar som det är tänkt har 8-fjordingar kvar ansvar och kontroll av åtgärden under ett års tid. Därefter genomförs en slutbesiktning. Anläggningen kommer att lämnas över till markägaren efter slutbesiktningen som genomförs under hösten 2026. Därefter ansvarar markägaren helt för anläggningen samt dess skötsel. Inga särskilda skötselrutiner behövs för våtmarken utöver att klippa kanterna för att hålla undan vass. Den bästa skötseln för våtmarken är om betande djur får gå där.

5 Bilagor

- Bilaga 1: Projektrapport
- Bilaga 2: Budgetuppföljning
- Bilaga 3: Fakturaunderlag
- Bilaga 4: Shape-filer över åtgärden

